

N:o. 23.

Af herr **Törnebladh**, om vidtagande af åtgärder för att skadadt silfverskiljemynt i vissa fall må kunna vid kongl. myntverket inlösas till pregelvärdet.

Det är ett från såväl statens som allmänhetens synpunkt beklagligt faktum, att för närvarande inom landet cirkulerar en jämförelsevis betydande quantitet skadade silfverskiljemyntstycken. Gång på gång förekommer vid invexling af silfver i riksbankens kassor, att hela poster dylika skadade skiljemynt måste tillbakavisas. Vägran att emottaga dem beror helt enkelt på erfarenheten derom, att de af kongl. myntverket icke inlösas annat än till silfvervärdet, hvilket såsom bekant ej oväsentligen understiger pregelvärdet. Grunden till myntverkets förfarande härutinnan är åter att söka i tolkningen af stadgande i gällande myntlagens 13 §. Denna, hvori närmare utföres bestämmelsen i artikeln 9 af myntkonventionen med Danmark och Norge, lyder sålunda: »Myntstycke af guld, silfver eller brons, som blifvit vanställdt eller genom skafning, filning, borrar, tillödning eller annan olaglig åverkan af hvad slag som helst skadadt, skall hafva förlorat sin egenkap af lagligt betalningsmedel.»

Vid närmare granskning af detta stadgande finnes utan svårighet, att särskild vikt blifvit lagd derpå, att myntstycket för att kunna inlösas icke får hafva varit utsatt för »olaglig åverkan», hvaremot det kan vara tvifvel underkastadt, huru uttrycket »vanställdt» rätteligen skall tolkas.

Det inses emellertid lätt, att så länge, såsom nu är fallet, myntstycken af silfver vid kongl. myntverket ej inlösas till pregelvärdet, derest de äro — om ock i obetydlig mån — skadade, följden måste

blifva att sådana hålla sig ute i allmänna rörelsen, hvilken naturligtvis med åren får emottaga allt större quantiteter dylikt mynt.

Uppmärksamheten har ock sedan flere år varit fäst på det nu ifrågavarande förhållandet. Redan år 1885 ingick myntdirektören till chefen för finansdepartementet med framställning och förslag, att statens kassor må till pregelvärdet inlösa och sedermera qvarhålla skadade myntstycken, när de endast förlorat en obetydlig del af sin vikt, och då man saknar anledning förmoda att viktförminskningen skett i bedräglig afsigt.

Öfver denna framställning hördes riksbankens fullmäktige och uttalade dervid sin åsigt om lämpligheten af ett stadgande i dylikt syfte. Vidare hafva fullmäktige under den 20 september 1888 ingått till Kongl. Maj:t med särskild framställning i ämnet samt i denna framhållit, huru som bland annat svårigheter upprepade gånger gjort sig gällande vid liquids erläggande för svenska skiljemynt, hvilka invexlats i Danmark. I detta land iakttages nemligen ett liberalare förfaringssätt med stöd af det bemyndigande finansministeriet erhållit genom en bestämelse i myntlagen att gifva ersättning för skadade mynt, när det är anledning antaga, att innehafvaren mottagit desamma på god tro.

Uppenbart torde vara, att det för upprätthållande af skiljemyntscirkulationen, sådan den bör vara, är särdeles viktigt, att myntverket erhåller obestridd rätt att till pregelvärdet inlösa mynt, som tagit skada, när denna icke tillfogats myntstycket med bestämd brottslig afsigt, och under förutsättning att myntstycket icke undergått så väsentlig ändring, att det icke längre kan såsom mynt anses.

Då frågan dragits under Kongl. Maj:ts pröfning, utan att någon lösning härigenom kunnat vinnas, synes anledning finnas till det antagande, att densamma icke kan slutligen afgöras utan medverkan från Riksdagens sida.

Jag föreställer mig att Riksdagen skall finnas villig att för sin del bidraga till dess lyckliga lösning, så mycket hellre som den i det hela obetydliga utgift, hvilken kan komma att ådragas statsverket, väl motsvaras af de fördelar, som vinnas, och ej heller kan anses oskäligen i förhållande till den vinst, staten har af silfverskiljemyntet.

Med stöd af hvad jag nu anfört hemställer jag,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga det förslag till ändring i eller tillägg till lagen om rikets mynt af den 30 maj 1873, som må finnas er-

forderligt för vinnande af det ändamål, att silfverskiljemyntstycken, som blifvit skadade utan att afsevärd vigtförminskning inträdd, må kunna vid kongl. myntverket inlösas till fulla pregelvärdet, när anledning finnes till antagande dels att skadan icke åkommit myntstycket i följd af bedräglig afsigt, dels ock att innehafvaren mottagit detsamma på god tro.

Om remiss till bankutskottet anhålles.

Stockholm den 30 januari 1892.

R. Törneblad